

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours 6th Semester Examination, 2021

SANACOR13T-SANSKRIT (CC13)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

SECTION-A

(Marks: 10)

1. अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागर्या च समाधेयाः 2×5 = 10
- (क) भारतीयदर्शनसम्प्रदायेषु के तावत् नास्तिकाः भवन्ति ?
- (ख) आरम्भवादं के स्वीकुर्वन्ति ? किमर्थमारम्भवाद इत्युच्यते ?
- (ग) सांख्यानां कार्यकारणवादविषयकः सिद्धान्तः कः ?
- (घ) भारतीयदर्शने बहुत्ववादिनः के सन्ति ? तेषामाशयः कः ?
- (ङ) भारतीयदर्शने भाववादिनः के सन्ति ?
- (च) भारतीयदर्शने द्वैतवादी कः ? तस्य कः आशयः ?
- (छ) कस्तावत् विवर्तवादः ?

SECTION-B

(Marks: 20)

2. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः संस्कृतेन देवनागर्या च समाधेयः 10×1 = 10
- (क) तर्कसंग्रहानुसरेण विशेषस्य लक्षणमुक्त्वा व्याख्या कार्या ।
- (ख) को नामाभावः ? कति भेदाः तस्य ? सोदाहरणं सलक्षणं सर्वं व्याख्येयम् ।
- (ग) सामान्यस्य लक्षणमालोच्यताम् । कथं सामान्यं पदार्थत्वेन स्वीकृतम् ?
3. (क) अधोलिखितेषु विषयद्वयमाश्रित्य संस्कृतेन देवनागरलिप्या च टीका लेख्या 5×2 = 10
- आत्मा, कर्म, मनः

अथवा

- (ख) अधोलिखितेषु द्वयोः संस्कृतेन देवनागरलिप्या च व्याख्या कार्या 5×2 = 10
- (i) रूपरहितस्पर्शवान् वायुः ।
(ii) गन्धवती पृथिवी ।
(iii) रसनाग्राह्यो गुणो रसः ।

SECTION-C

(Marks: 20)

4. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः संस्कृतेन देवनागर्या च समाधेयः 10×1 = 10
- (क) तर्कसंग्रहानुसरेण प्रतिपदव्यावृत्तिपूर्वकं कारणलक्षणं व्याख्येयम् ।
(ख) प्रत्यक्षं कतिविधम् ? तर्कसंग्रहानुसारं प्रत्यक्षलक्षणं विचार्यताम् ।
(ग) आनुमितिकरणं किम् ? कस्तावदनुमितेः व्यापारः ? आनुमितौ तस्य व्यापारस्योपयोगः प्रदर्शयताम् ।

5. (क) अधोलिखितेषु विषयद्वयमाश्रित्य संस्कृतेन देवनागरलिप्या च टीका लेख्या 5×2 = 10
- उपमितिः, स्मृतिः, पक्षः

अथवा

- (ख) अधोलिखितेषु द्वयोः संस्कृतेन देवनागरलिप्या च व्याख्या कार्या 5×2 = 10
- (i) तद्वति तत्प्रकारकोऽनुभवः यथार्थः ।
(ii) यत्र यत्र धूमस्तत्र तत्राग्निरिति साहचर्यनियमः व्याप्तिः ।
(iii) आप्तवाक्यं शब्दः ।

N.B. : Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.

—x—

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours 6th Semester Examination, 2021

SANACOR14T-SANSKRIT (CC14)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

All the questions to be answered in Sanskrit Language with Devanagari Script.

SECTION-A

1. अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः । 2×5 = 10
- (क) कर्तृवाच्यप्रयोगे कर्तरि का विभक्तिः ?
- (ख) भाववाच्यप्रयोगे कर्तरि का विभक्तिः ?
- (ग) क्रिया कतिविधा ? विशदयताम् ।
- (घ) रामेण हतो बाली — इति कथं तृतीया ?
- (ङ) तव्य-तव्यत् प्रत्यययोः कः भेदः ?
- (च) यत् प्रत्ययः कुत्र भवति यत्प्रत्ययविधायकं सूत्रं किम् ?
- (छ) ल्यप्-प्रत्ययविधायकं सूत्रमुल्लिख्य उदाहरणं दीयताम् ।
2. अधोलिखितेषु पञ्च वाक्यानां वाच्यान्तरं क्रियताम् । 2×5 = 10
- (क) सः प्रातः सरोवरं गच्छति ।
- (ख) शोकः नरान् दहति ।
- (ग) रामः मन्दिरम् अगच्छत् ।
- (घ) रामेण सीता कथिता ।
- (ङ) मया चन्द्रः दृष्टः ।
- (च) विद्या विनयं ददाति ।
- (छ) माता बालकम् ओदनं भोजयति ।

SECTION-B

3. संस्कृतभाषायाम् अनुवादः कार्यः ।

15

উজ্জয়িনীতে তারাপীড় নামে এক রাজা ছিলেন। তিনি তাঁর পরাক্রমে পৃথিবী জয় করেছিলেন। বিলাসবতী নামে তাঁর এক মহিষী ছিলেন রাজার অন্তঃপুরিকাদের মধ্যে প্রধান। তাঁদের কোনো সন্তান ছিল না। একদিন রাজা বিলাসবতীর ঘরে গিয়ে তাঁকে কাঁদতে দেখলেন।

There lived in Ujjain, a king named Tarapida who conquered the whole world by his valour. Vilasavati, chief of the ladies in the inner apartments, was his wife. They had no child. One day, the king entered the room of Vilasavati and saw her crying.

OR

দূর্দান্ত নামে এক সিংহ মন্দার নামে একটি পাহাড়ে বাস করত। সে প্রতিদিন বনের বহু প্রাণীকে হত্যা করত। একদিন সমস্ত প্রাণী মিলিত হয়ে সিংহকে বলল— “প্রভু, আপনি কেন এইভাবে সমস্ত জন্তুকে হত্যা করছেন? আমরা আপনাকে প্রতিদিন খাবারের জন্য একটি করে পশু দেব”।

A lion, named Durdanta, dwelt on a mountain Mandara by name. He used to kill daily many beasts of the forest. One day, all the beasts being assembled and said to the lion – “Lord, why are you killing all the beasts in this manner? We will give you one every day for food”.

SECTION-C

4. अधोलिखितेषु विषयेषु यथेच्छमेकम् अवलम्ब संस्कृतभाषया प्रबन्धः लेख्यः ।

15

(क) कोरोना-महामारी

(ख) वनसृजनम्

(ग) परोपकारः

N.B. : Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.

—x—

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours 6th Semester Examination, 2021

SANADSE04T-SANSKRIT (DSE3/4)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च देयम्।

क-विभागः

1. यथेच्छम् एकः प्रश्नः समाधेयः। 10×1 = 10
- (क) वैदिकवाङ्मये वङ्गीयानाम् अवदानम् आश्रित्य समासेन एकः प्रबन्धो विरच्यताम्।
- (ख) वैदिकसाहित्येषु प्रतिबिम्बितं समाजजीवनम् आधारीकृत्य समासेन एको निबन्धो विरच्यताम्।

ख-विभागः

2. अधो लिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। 2×5 = 10
- (क) भाषाविज्ञानमित्यस्य कोऽर्थः ?
- (ख) संगणकीयभाषाविज्ञाने पाणिनीयव्याकरणस्य गुरुत्वं द्वित्रैः वाक्यैः लेख्यम्।
- (ग) NLP- इत्यस्य सम्पूर्णं नाम विलिख्यार्थो निर्णयः।
- (घ) अनुसारकं किम् ?
- (ङ) भाषाप्रक्रियाकरणे सन्धिनिर्मापकोपादानस्य गुरुत्वं लेख्यम्।
- (च) भाषाप्रक्रियाकरणे तिङन्तनिर्मापकोपादानस्य गुरुत्वं लेख्यम्।
- (छ) Unicode-इति किम् ?
- (ज) Morphemes-इत्यस्य कोऽर्थः ?

ग-विभागः

3. अधःप्रदत्तेषु विषयेषु यथेच्छं विषयद्वयमाश्रित्य टीकां लिखत। 5×2 = 10
- (क) सायणः
- (ख) दयानन्दः
- (ग) अरविन्दः
- (घ) म्याक्सम्यूलरः।

घ-विभाग:

4. यथेच्छमेकः प्रश्नः समाधेयः। 10×1 = 10
(क) भट्टिकाव्यमाधारीकृत्य शरदः सौन्दर्यं समासेन वर्णयत।
(ख) "दीपतुल्यः प्रबन्धोऽयं शब्दलक्षणचक्षुषाम्" – इत्यस्य तात्पर्यं विवृणुत।
5. यथेच्छं श्लोकद्वयं व्याख्येयम्। 5×2 = 10
(क) तरङ्गसङ्गाच्चपलैः पलाशै-
ज्वालाश्रियं साऽतिशयं दधन्ति।
सधूमदीप्ताऽग्निरुचीनि रेजुस्-
ताम्रोत्पलान्याकुलषट्पदानि ॥
(ख) वनानि तोयानि च नेत्रकल्पैः
पुष्पैः सरोजैश्च निलीनभृङ्गैः।
परस्परां विस्मयवन्ति लक्ष्मी-
मालोकयाञ्चक्रुरिवाऽऽदरेण ॥
(ग) दत्ताऽवधानं मधुलेहिगीतौ
प्रशान्तचेष्टं हरिणं जिघांसुः।
आकर्णयन्नुत्सुकहंसनादान्
लक्ष्ये समाधिं न दधे मृगावित् ॥
(घ) तिग्मांशुरश्मिच्छुरितान्यदूरात्
प्राञ्चि प्रभाते सलिलान्यपश्यत्।
गभस्तिधाराभिरिव द्रुतानि
तेजांसि भानोर्भुवि संभृतानि ॥

N.B. : Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.

—x—

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours 6th Semester Examination, 2021

SANADSE05T-SANSKRIT (DSE3/4)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

SECTION-A

(Marks: 30)

1. अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागर्या च समाधेयाः 2×5 = 10
  - (क) चिकागोधर्मसभा कदा कुत्र अनुष्ठिता ?
  - (ख) श्रीरामकृष्णदेवस्य पितरौ कौ आस्ताम् ?
  - (ग) सारदामाता कुत्र कदा जनिं लब्धवती ?
  - (घ) चिकागोसभायां स्वामी विवेकानन्दः कस्य धर्मस्य प्रतिनिधित्वं करोति स्म ?
  - (ङ) गौडीयवैष्णवदर्शनस्य द्वयोः आचार्ययोः नामोल्लेखः करणीयः ।
  - (च) शक्तदर्शनं नाम किम् ?
  - (छ) शक्तानां का देवता मुख्यतः आराध्या भवति ?
  - (ज) गौडीयवैष्णवशब्देन के ज्ञायन्ते ?

2. अधोलिखितेषु द्वौ प्रश्नौ संस्कृतेन देवनागर्या च समाधेयौ । 10×2 = 20
  - (क) 'शिवज्ञानेन जीवसेवा' इति उक्तेः तात्पर्यं रामकृष्णविवेकानन्ददर्शनानुसारं लेख्यम् ।
  - (ख) 'यावन्ति मतानि तावन्तः पन्थानः' इति श्रीरामकृष्णमतस्य तात्पर्यं लेख्यम् ।
  - (ग) गौडीयवैष्णवदर्शनानुसारं भक्तिस्वरूपं लेख्यम् ।
  - (घ) शक्तदर्शनस्य मूलतत्त्वानि वर्णयन्ताम् ।

SECTION-B

(Marks: 20)

3. अधोलिखितेषु विषयचतुष्टयमाश्रित्य संस्कृतेन देवनागर्या च टीकाः लेख्याः ।

5×4 = 20

(क) अवरोहयुक्तिः ।

(ख) आरोहयुक्तिः ।

(ग) नैयायिकः गदाधरभट्टाचार्यः ।

(घ) वासुदेवसार्वभौमः ।

(ङ) पञ्चाननतर्करत्नः ।

(च) श्रीचैतन्यः ।

N.B. : *Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.*

—x—

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours 6th Semester Examination, 2021

SANADSE06T-SANSKRIT (DSE3/4)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

सर्वेषां प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च देयम्।

SECTION-A

(Marks: 20)

1. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः समाधेयः। 10×1 = 10
(क) कस्तावदात्मा काव्यस्य ? काव्यालङ्कारसूत्रवृत्तिमनुसृत्य आलोच्यताम्।
(ख) के खलु गुणाः ? कतिविधाः शब्दगुणाः वामनेन अङ्गीकृताः ? तेषां नामानि उल्लिख्य सोदाहरणमालोच्यन्ताम्।
2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। 2×5 = 10
(क) कवयः कतिविधाः ?
(ख) वामनमते कः खलु अलङ्कारः ?
(ग) का तावत् प्रतिभा ?
(घ) 'न कतकं पङ्कप्रसादनाय' – समासतः पंक्तिरियं व्याख्येया।
(ङ) काव्याङ्गानि कानि ?
(च) गद्यकाव्यस्य भेदाः लिख्यन्ताम्।
(छ) दण्डनीतेः अर्थशास्त्राद्वा कयोः विषययोः ज्ञानं जायते ?

SECTION-B

(Marks: 30)

3. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः समाधेयः। 10×1 = 10
(क) 'दीपतुल्यः प्रबन्धोऽयं शब्दलक्षणचक्षूषाम्' – उक्तिरियं व्याख्यायताम्।
(ख) भट्टिकाव्यमनुसृत्य शरदः वर्णना लेखनीया।

4. अधोदत्तेषु यथेच्छं द्वयं व्याख्येयम् ।

5×2 = 10

(क) न तज्जलं यन्न सुचारुपङ्कजं
न पङ्कजं तद् यदलीनषट्पदम् ।
न षट्पदोऽसौ न जुगुञ्ज यः कलं
न गुञ्जितं तन्न जहार यन्मतः ॥

(ख) निशातुषारैर्नयनाम्बुकल्पैः
पत्रान्तपर्यागलदच्छविन्दुः ।
उपारुरोदेव नदत्पतङ्गः
कुमुद्वतीं तीरतरुर्दिनादौ ॥

(ग) बलिर्बबन्धे जलधिर्ममन्थे
जह्नेऽमृतं दैत्यकुलं विजिग्ये ।
कल्पान्तदुःस्था वसुधा तथोहे
येनैषा भारोऽतिगुरुर्न तस्य ॥

(घ) गर्जन् हरिः साम्भसि शैलकुञ्जे
प्रतिध्वनीनात्मकृतान् निशम्य ।
क्रमं बबन्ध क्रमितुं सकोपः
प्रतर्कयन्नन्यमृगेन्द्रनादान् ॥

5. अधोनिर्दिष्टं विषयद्वयम् आश्रित्य टीका लेख्या ।

5×2 = 10

(क) मैथिली ।

(ख) काकुत्स्थः ।

(ग) विश्वामित्रः ।

(घ) यायजूकाः ।

N.B. : Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.

—X—